

MAŽOJOJE LIETUVOS kultūros sostinėje – išradingi ir svetingi ALSĖDIŠKIAI

Parengė Ramunė PALANGYTĖ

Šiais metais Kultūros ministerija mažosiomis kultūros sostinėmis yra paskelbusi 9 gyvenvietes. Trys iš jų – Nemakščiai (Raseinių r.), Bijotai (Šilalės r.) ir Alsėdžiai (Plungės r.) priklauso Žemaitijos etnografiniam regionui. Visi jie iš anksto parengė turiningas kultūrinės programos ir šiais metais dirba pasiraitytoją rankoves. Renginiai – patys įvairiausi, skirti ir mažiems, ir dideliems, vyksta vos ne kiekvieną savaitę, telkia vietos šviesuomenę, skatina į gimtąsias vietas bent trumpam sugrįžti po Lietuvą ir kitas šalis pasklidusius kraštiečius, pritraukia daugybę svečių, skatina pasitemti vietos gyventojus.

Alsėdžiai – vienas svarbiausių Žemaitijos istorinių centrų, susiformavęs dabartinio Plungės rajono šiaurės rytinėje dalyje, prie Sruojos upės. Nuo 1465 iki 1850 metų čia buvo pagrindinė Žemaičių vyskupo rezidencija. Garsėja šios apylinkės Kęstaičių bažnyčios gynėjais. Iš Alsėdžių krašto yra kilę du 1918m. Nepriklausomybės akto signatarai – Stanislovas Narutavičius ir Jonas Smilgevičius. Šių apylinkių žmonės 1905 m. išvaikę rusų administraciją,

vadovaujant S. Narutavičiui, buvo įkūrę Alsėdžių respubliką. Šiandien miestelio istoriją kuria čia gyvenantys ir savo kraštą mylintys, jo garbingą istoriją žinantys ir istorinę atmintį puoselėjantys žmonės.

Vasario 26-ąją Alsėdžių seniūnijos įstaigų ir organizacijų jungtinės pajėgos visus pakvietė į projekto „Alsėdžiai – Mažoji Lietuvos kultūros sostinė 2022“ iškilmingą atidarymą. Tą dieną pavakary duris lankytojams atvėrė Alsėdžių pažinimo centras, vyko koncertas „Čia gyvename mes“, kurio metu koncertavo Alsėdžių kultūros centro, S. Narutavičiaus gimnazijos bei darželio, Platelių meno mokyklos Alsėdžių skyriaus meno saviveiklos kolektyvai, vyko kiti bendruomenės pasirodymai, grojo Lietuvos šaulių sąjungos orkestras, skambėjo Lietuvos šaulių sąjungos Žemaitijos 8-osios rinktinės atliekama muzika, susirinkusiuosius džiugino Žemaičių Kalvarijos kultūros centro parengtos stajgmenos. Šventę vainikavo vakare parodytas įspūdingas lazerių šou.

Kovo 27 d. Alsėdžių S. Narutavičiaus gimna-

Alsėdžiai iš paukščio skrydžio. Paskyros „Alsėdžių aktualijos“ <https://www.facebook.com/alsedziuaktualijos/> titulinė nuotrauka

zijos salėje šeiminkavo Klaipėdos universiteto Studentų teatro trupė, scenos mėgėjams parodžiusi Gintaro Grajausko spektaklio „Rezervatas“ (rež.: Jūratė Grigaitienė ir Virginija Kochanskytė) premjerą. Vaidino Paulius Stanišauskas, Domas Skirbutas, Joana Žitkevičiūtė, Edvardas Latakas, Ignas Kazbaras, Abigailė Kuksėnaitė, Karolina Smitriūtė.

Gegužės 21-ąją miestelyje vykę renginiai buvo skirti Partizanų pagerbimo, Kariuomenės ir visuomenės dienai. Šventės metu vyko patriotinės dainos konkursas „Sudainuokime Lietuvai“, kurį vedė televizijos ir radijo laidų vedėja, muzikologė Zita Kelmickaitė. Daug dalyvių sutraukė kareiviškos košės virimo čempionatas. Atvykusieji į šventę turėjo galimybę sudalyvauti ir Lietuvos Krašto apsaugos savanorių organizuotose pramogose, skirtose šeimoms ir jaunimui, susipažinti su alpinizmo abėcėlės pradžiamokslu, Lietuvos kariuomenės Karo policijos įgula. Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos atstovai šventės dalyviams buvo parengę ir specialias užduotis. Vyko komandinės varžytuvės ir kt. Vėliau koncertavo Lietuvos šaulių sąjungos Žemaitijos 8-oji rinktinės orkestras, buvo apdovanoti patriotinės dainos konkurso dalyviai ir nugalėtojai. Pavakary kartu su Kariniu jūrų pajėgų orkestru koncertavo atlikėja Edita Bodrovaitė, skambėjo populiarūs šiuolaikiniai Lietuvos ir užsienio šalių patriotiniai šlageriai, buvo apdovanoti Košės virimo čempionato nugalėtojai.

Birželio 8-ąją daug dėmesio sulaukė gyvenvietėje organizuoti Šeimos dienos renginiai. Jų metu

buvo vykdomos šeimoms skirtos komandinės ir sportinės veiklos, visuotinė šeimų iškyla, koncertavo Alsėdžių darželio auklėtiniai, Platelių meno mokyklos Alsėdžių skyriaus moksleiviai.

Liepos 6-ąją, Valstybės dieną, miestelyje vyko tikrų tikriausias „Tautiškas linksmadienis“, prasidėjęs pavakary Alsėdžių piliakalnio prieigose – Žvėriųnyčioje. Čia renginių dalyviai turėjo galimybę savo jėgas išbandyti sportinėse varžybose – žaisdami stalo tenisą, krepšinį, bėgdami esafetes. Buvo žaidžiama ir šaškėmis. Na o vakare, 21 val., susirinkusieji giedojo Tautišką giesmę.

Liepos 17 d. Alsėdžių kultūros centro kolektyvas kartu su partneriais (Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnazija, „Edukacija kitaip“, Žemaičių Kalvarijos kultūros centru ir Platelių meno mokykla) pradėjo įgyvendinti projektą „Mazgas. Kūrybinės iniciatyvos“. Kūrybinėje laboratorijoje dalyvių laukė atlikėjai Renata ir Deivis Norvilai. Šių kūrybinių laboratorijų vadovas buvo Linas Senkus, projekto vadovas – Žydrūnas Purauskis.

Rugpjūčio 4–6 dienomis vyko bene daugiausiai miestelio bendruomenės dėmesio sulaukusi originali šventė „Al Siedu“. Pirmosios dienos pavakarys buvo skirtas sportui – Alsėdžių piliakalnio prieigose vyko krepšinio 3x3, orientavimosi sporto, „Al Siedu“ čempionatas, kurio dalyviai rungtyniavo ne-tradicinio sėdėjimo (išvermės) varžybose.

Rugpjūčio 5-ąją šventės dalyviai lankėsi Alsėdžių

(Nukelta į 18 p.)

Alsėdžių kultūros centro meno kolektyvų atstovai, renginių organizatoriai. Reprerentacinė Alsėdžių kultūros centro nuotrauka iš Alsėdžių kultūros centro archyvo

2022 m. rugpjūčio 6 d. Alsėdžiuose vykusio „Al Siedu“ kėdžių parado miestelio gatvėmis reklaminio plakato fragmentas

pažinimo centre, pavakary miestelio kultūros centre buvo atidaryta Linos Matuzienės fotografijų paroda „Alsėdžiai detalėse“. Kiek vėliau miestelio kapinėse vyko mirusių mokytojų atminimo pagerbimas, kapeviečių lankymas, o vėliau – „Al Siedu“ „Žalioji vakarienė“, Alsėdžių gimnazijos 70-čio jubiliejinis renginys, kurio metu koncertavo grupė „The Ditties“.

Paskutiniąją šventinių renginių dieną buvo fiksuojamas masiškiausio sėdėjimo pakelėje rekordas „Al Siedu“, vyko „Al Siedu“ kėdžių paradas miestelio gatvėmis. Toks paradas tą dieną Lietuvoje įvyko pirmą kartą. Jo metu draugų, kolegų, organizacijų, bendruomenių komandos susirinkusiesiems pristatė savo sukurtų kėdžių šedevrus, išradingiausios, aktyviausios komandos buvo įvertintos ir apdovanotos. Vėliau vyko koncertas „Čia gyvename mes“, kurio metu koncertavo Alsėdžių, Žemaičių Kalvarijos, Šateikių, Kulių, Vievio, Platelių kultūros centrų, Platelių meno mokyklos meno saviveiklos kolektyvai, buvo parodyta jungtinė programa, kurioje dalyvavo dainininkai Renata ir Deivydas Norvilai bei dirigentė Danguolė Beinarytė, skambėjo sveikinimai ir svečių pasisakymai. Tris dienas trukusią šventę vainikavo Ruslano Kirilkino, Gabrieliaus Vagelio koncertai ir šventinis muzikinis fejerverkas.

Rugpjūčio 6-ąją Alsėdžiuose buvo parodytas ir teatralizuotas, visai šeimai skirtas koncertas „Dainos iš lagamino“, kurio metu populiarias vaikiškas dainas dainavo „Trys draugai“ (Andrius Trijonis, Vaida Trijonytė ir Romas Trijonis).

Rugpjūčio 19-ąją, praėjus vos dviem savaitėm po miestelio šventės „Al Siedu“, alsėdiškiai ir jų svečiai vėl buvo džiuginami muzika – koncertavo Neda Malunavičiūtė ir Richardas Banys.

Rugsėjo 10 d. dar kartą į renginius buvo pakviesti muzikos mylėtojai – Alsėdžiuose vyko Kapelių ir liaudies šokių šventė, kurios metu koncertavo Žemaičių Kalvarijos kultūros centro Platelių padalinio kapela „Apėntās“, Žemaičių Kalvarijos kultūros centro kapela „Susiedā“, Žemaičių Kalvarijos kultūros centro Alsėdžių padalinio kapela „Jazminai“, liaudiškų šokių kolektyvas „Sruojoks“, Pakražančio kultūros centro liaudiška kapela. Šventėje dalyvavo ir lektorius, atlikėjas Egidijus Bavikinas. Vakarą užbaigė Livetos ir Petro Kazlauskų koncertas.

Rugpjūčio 26 d. visi, kas domisi istorija, buvo pakviesti į Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnaziją, kurioje vyko nacionalinė mokslinė konferencija „Alsėdžiai – bažnytinis centras, parapija, miestelis: nuo pirmojo paminėjimo iki šių dienų“. Ją surengė Klaipėdos universitetas ir Žemaičių dailės muziejus.

Rugsėjo 3 d. Vievyje įvyko dviejų 2022 m. Lietuvos mažųjų kultūros sostinių (Alsėdžių ir Vievio) atstovų šventė-susitikimas.

Rugsėjo 22 d. miestelyje vyko krosas „Alsėdžių ruduo 2022“, kurio metu varžėsi ne tik vaikai nuo 5 metų amžiaus, bet ir suaugusieji. Nugalėtojai buvo apdovanoti medaliais, o geriausiai pasirodžiusi klasė – S. Narutavičiaus pereinamąja taure.

Rudens pradžioje Alsėdžiuose buvo palepinti ir fotografijos mėgėjai – Alsėdžių kultūros centre darbo dienomis veikė Rychio Šeškaičio fotografijų paroda „Muzika ir laisvė“.

Tai tik dalis renginių, kurie praturtino šių metų Alsėdžių kultūrinį gyvenimą. Vasarą gyventojai buvo kviečiami pakeliauti ir pas kaimynus, gyvenančius užsienio šalyse, vaikams buvo organizuojamos stovyklos, rugpjūčio 11 d. alsėdiškiai ir Žemaičių Kalvarijos gyventojai organizuoti lankėsi Šiluvoje, kurioje vyko pagrindinė atleidų diena – Bažnyčios.

Publikacijoje panaudota Alsėdžių centro renginių informacinė medžiaga, iliustracijos